

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
همزمان با چهارمین سال توسعه برنامه واکسیناسیون کشور
گامی دیگر برای ارتقای سلامت کودکان

ورود واکسن پنوموکوک به برنامه ایمن سازی کودکان

با واکسن پنوموکوک ایمن تر و سالم تر

راهنمای والدین

یونیسف
برای همه کودکان
معاونت بهداشت

برنامه جدید ایمن سازی در ایران

واکسن پنوموکوک به شکل تزریقی در سن ۲ و ۴ و ۱۲ ماهگی، همزمان با سایر واکسن‌های همان گروه سنی، مطابق جدول زیر تجویز می‌شود:

نوع واکسن	برنامه
هیپاتیت ب، فلج اطفال خوراکی، ب‌ث‌ژ	بدو تولد
فلج اطفال خوراکی، پنج گانه (سه گانه + هیپاتیت ب + هموفیلوس آنفلوانزا)، پنوموکوک، روتاویروس	۲ ماهگی
فلج اطفال خوراکی، فلج اطفال تزریقی، پنج گانه، پنوموکوک، روتاویروس	۴ ماهگی
فلج اطفال خوراکی، فلج اطفال تزریقی، پنج گانه، روتاویروس	۶ ماهگی
واکسن سرخک، سرخچه، اوریون (MMR)، پنوموکوک	۱۲ ماهگی
فلج اطفال خوراکی، MMR، سه گانه (دیفتری، کزاز، سیاه سرفه)	۱۸ ماهگی
فلج اطفال خوراکی، سه گانه	۶ سالگی

میکروب پنوموکوک سبب چه بیماری‌هایی می‌شود؟

موجب بیماری‌هایی مانند سینوزیت (التهاب در بافت پوششی سینوس‌ها)، مننژیت (عفونت پرده‌های مغز)، عفونت گوش میانی، پنومونی (سینه پهلو یا ذات‌الریه) و عفونت خون می‌شود، ممکن است منجر به بستری شدن کودک در بیمارستان، ایجاد عوارض در کودک یا مرگ شود.

عفونت پنوموکوک چگونه گسترش می‌یابد؟

عفونت پنوموکوک از طریق قطرات تنفسی در حین صحبت کردن و تماس نزدیک بین افراد منتقل می‌شود. بیماری از طریق فرد بیمار، ناقل سالم (فردی که آلوده به میکروب است اما علائم بیماری ندارد) و همچنین اشیاء آلوده شده با ترشحات بدن قابل انتشار است.

چه کسی بیشتر در معرض ابتلا به عفونت پنوموکوکی است؟

کودکان زیر ۵ سال و به خصوص زیر ۲ سال، نوزادان، کودکان مبتلا به نقص سیستم ایمنی، سوء تغذیه، عدم دریافت شیر مادر، قرار گرفتن در معرض دود سیگار و زندگی در شهرهای صنعتی و پر ازدحام.

چند نوبت واکسن پنوموکوک و در چه سنی تزریق می‌شود؟

سه نوبت باید دریافت شود. نوبت اول در ۲ ماهگی و دومین و سومین نوبت آن به ترتیب در ۴ و ۱۲ ماهگی تجویز می‌شود.

توصیه‌های معمول بعد از تزریق واکسن پنوموکوک چیست؟

پس از واکسیناسیون، تب مختصر، درد، تورم، سفتی در محل تزریق، بی‌قراری و تحریک پذیری کودک، شایع است؛ اما جای نگرانی نیست. در صورتی که در محل تزریق واکسن، تورم و قرمزی وجود دارد، برای کاهش آن، یک پارچه سرد، مرطوب و تمیز روی محل تزریق قرار دهید. در صورت بروز تب، درد یا بی‌قراری، با کارکنان بهداشتی در مرکز جامع سلامت، پایگاه یا خانه بهداشت مشورت کنید. پس از واکسیناسیون، از پوشاندن لباس تنگ به کودک که موجب فشار آمدن به محل تزریق می‌شود، خودداری کنید. شستن محل تزریق واکسن و استحمام کودک پس از واکسیناسیون منعی ندارد.

واکسن پنوموکوک به چه اشکالی در دسترس است؟

واکسن پنوموکوک که در برنامه جاری ایمن‌سازی کودکان مورد استفاده قرار

می‌گیرد، با نام تجاری پنوموسیل و دارای تاییدیه سازمان جهانی بهداشت است. این واکسن در حال حاضر در بسیاری کشورها برای واکسیناسیون کودکان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

آیا واکسن پنوموکوک برای کودکان با نقایص سیستم ایمنی قابل تجویز است؟

بله؛ واکسن پنوموکوک در این کودکان همانند سایر کودکان قابل استفاده و مفید است.

در صورتی که نتوانستید کودک خود را به موقع برای واکسیناسیون ببرید، در اولین فرصت، او را به مرکز خدمات جامع سلامت، پایگاه یا خانه بهداشت ببرید.

برخی باورهای نادرست در مورد واکسیناسیون

هیچ یک از نگرانی‌های زیر، دلیل درستی برای واکسن نزدن یا به تعویق انداختن آن نیست:

▪ مواجهه اخیر با یک بیماری عفونی
▪ بیماری خفیف با تب مختصر مانند سرماخوردگی، عفونت گوش و اسهال خفیف

▪ بودن در دوره نقاهت یک بیماری
▪ دریافت آنتی‌بیوتیک یا داروهای ضد ویروس

▪ نارس بودن شیرخوار یا وزن کم هنگام تولد
▪ تماس خانگی با خانم باردار
▪ سابقه حساسیت خفیف در دریافت کننده واکسن یا بستگان وی
▪ تغذیه با شیر مادر
▪ سوء تغذیه

▪ ابتلا به زردی دوره نوزادی
▪ سابقه سندرم مرگ ناگهانی شیرخوار در خانواده

▪ تماس خانگی با فرد دچار نقص ایمنی
▪ سابقه جراحی اخیر یا جراحی در آینده نزدیک

▪ بیماری‌های مزمن غیر واگیر قلبی، ریوی، کلیوی، کبدی و متابولیک (مانند دیابت)

▪ بیماری‌ها و شرایط پایدار و غیر پیش رونده عصبی مانند سندرم داون و فلج مغزی

▪ سابقه تشنج در خانواده
▪ سابقه خانوادگی پیامد نامطلوب ایمن‌سازی

▪ دریافت اخیر فرآورده‌های خونی یا گاما گلوبولین

همیشه واکسن نزدن و یا به تعویق انداختن بدون دلیل آن اشتباه است.